

İş göremezlik ödeneği (SGK rapor parası)

Mina Merve Kılıç

İş göremezlik nedir?

İş göremezlik ya da sağlık raporu, sigortalı çalışanların hastalık, doğum öncesi ve sonrası dönem, iş hastalığı ya da iş kazası nedenleriyle Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilmiş doktor ve sağlık kuruluşlarından onaylı aldıkları istirahat raporlarıdır. İş göremezlik ödeneği veya SGK rapor parası ise Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından çalışanların istirahatli oldukları süre içerisinde mağdur olmamaları açısından 4A (eski SSK'lılar) ve 4B (eski Bağ-Kur'lular) çalışanlara ödenen rapor parasıdır.

İşveren ile işçi arasında bulunan sözleşme gereği işverenin çalışanlarının raporlu olduğu süre içerisindeki sigorta primini ve maaşını ödeme zorunluluğu yoktur. Bununla birlikte güven esasına dayanan işveren - işçi ilişkisinde işveren, çalışanın mağdur olmaması için sigorta primlerini eksiksiz ödeme ve maaşından herhangi bir kesinti yapmama hakkına da sahiptir. Ancak ikinci durumda işveren, çalışana ödenen iş göremezlik ödeneğini şirkete iade etmesini talep etme hakkına sahip olmaktadır.

Bu yazıda çalışanların iş göremezlik ödemelerini nasıl kontrol ve temin edebileceklerini detaylı olarak açıkladık.

Kimlere ödeme yapılır?

Çalışanların iş göremezlik ödeneklerini alabilmeleri için 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda hizmet akdiyle veya kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalıların tabi olduğu kısa vadeli sigorta hükümleri bölümünde bulunan 18. maddede belirtilen şartları sağlamaları gerekmektedir. Bu şartlara göre SGK iş göremezlik ödeneğini 2 gün üzeri olan raporlar için ödemekte ve çalışanın iş göremezlik raporunun başladığı tarihten önceki bir yıl içerisinde en az 90 gün sigorta priminin ödenmiş olması gerekmektedir.

Ödeme nasıl hesaplanıyor?

İş göremezlik ödeneğinin çalışanlara yatırılması için raporun alındığı kurum tarafından SGK vizite sistemine giriş yapıp işveren tarafından onaylanması gerekmektedir. SGK, 2 gün üzeri raporların hesaplamasında son 3 aya ait brüt ücretin toplamını yine son 3 ay içerisindeki prim gün sayısının toplamına bölmektedir. Çıkan sonuçla raporlu olunan gün sayısı çarpılır. Buradaki önemli nokta ise raporlu olunan günlerde ilk 2 gün SGK tarafından ödenmediği için hesaplama sırasında 2 gün düşülmesidir. Son olarak çıkan sonucun ayakta tedaviler için 2/3'ü, yatarak tedaviler için ise yarısı alınır.

Ödenek nasıl takip edilir?

İş göremezlik ödeneği 1 Haziran 2013 tarihinden itibaren e-Devlet üzerinden kontrol edilmeye başlanmıştır. Ödeneği “4A/4B İş Göremezlik Ödeneği Görme” başlığı altında kontrol edilebilir. Eğer çalışanın e-Devlet şifresi bulunmuyor ise çalışan PTT’den şifre alabilir ya da internet bankacılığı kullanıcısı olduğu banka üzerinden e-Devlet’e giriş yapabilir.

Çalışanların SGK sisteminde tanımlı banka hesapları bulunması halinde ödeme direkt olarak banka hesaplarına geçmektedir. E-Devlet’ten “Şahıs Ödemeleri Banka Hesabı Tanımla” başlığı üzerinden SGK’nın anlaşmalı olduğu bankalara ait banka hesabı bulunuyor ise hesap tanımlama işlemi gerçekleştirilebilir.

SGK’nın anlaşmalı olduğu bankalar: Ziraat Bankası, Halk Bank, Vakıf Bank, Akbank, Burgan Bank, Fibabanka, Şeker Bank, Türkiye Ekonomi Bankası, Garanti Bankası’dır. Eğer anlaşmalı bankalardan herhangi biri kullanılmıyor ise ödenek PTT Bank’tan çekilebilir. Çalışanın hesabına yatırılan tutar 2 ay içerisinde çekilmezse ödeme SGK’ya iade edilir ve emanet hesabına aktarılır. Tutarın emanetten çıkartılıp tekrar hesaba yatırılması için SGK çağrı merkezinin (170) aranıp işlem başlatılması gerekmektedir.

Sonuç

Hem SGK hem de işverenler, çalışanların mağdur olmaması için konuyla ilgili çalışmalara gün geçtikçe iyileştirmeler eklemektedir. Çalışanlar yukarıda bahsetmiş olduğumuz haklarını 5510 sayılı Kanun kapsamında detaylı olarak inceleyebilirler.

Bu makalede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makaledeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.’ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.